משפט וינרוט גרסת ההגנה

איריס ניב־סבאג. "לא להשתעבד לסיסמאות"

"צריך להיזהר מהבון טון הזה ש'כולם מושחתים'"

לאחר שהובילה לזיכויו של פרקליט הצמרת יעקב וינרוט, הסניגורית עו"ד איריס ניב־סבאג מספרת על העבודה מול הלקוח הדעתן: "היו ויכוחים סוערים. היה קשה להעביר את דעתו המקצועית דרך המסננת שלי". העימותים הקשים בין וינרוט לתובעת לא הביכו אותה: "לפעמים התשובות שלו היו פוגעניות, אבל הבנתי ללבו". ויש לה מסר לפרקליטות: "כל הליך פלילי הוא הרה אסון לנאשם. יש לנקוט אותו רק כשההאשמות ברורות וחדות"

מאת **הילה רז**

בחדר האפרורי שבמשרד המשפטים בירושלים ישבו ביום קיץ חם של 2009 שמונה מסנגוריו של עורך הדין ד"ר יעקב וינרוט. זו הייתה ישיבת שימוע קריטית בפני עו"ד שוקי למברגר, המשנה לפרקליט המדינה לעניינים פליליים דאז, שבה הציגו הסניגורים את מיעוניהם וניסו לשכנע את התובעים מהפרקליטות כי אין מקום להעמיד את הלקוח שלהם לדין בעבירות שוחד, הלבנת הון ופיוע למרמה והפרת אמונים שבהן נחשד, ולכל הפחות, יש להפחית את מספר האישומים.

וינרוט הואשם כי בתמורה למתן הנחה משמעותית בשכר הטרחה שגבה מפקיד השומה שוקי ויטה, הוא קיבל הסדרי שומה נוחים ללקוחותיו ובהם אורקדי גאידמק ומיכאל צ'דנוי. כרגיל בדיונים מעין אלה, הטיעונים נפרשו וטענות הועלו - אבל המתרחש בחדר לא הסגיר במאום את הדרמה שקדמה לו. הלקוח, עורך דין צמרת מתוחכם שייצג לקוחות בא"נספור שימועים, התנגד להופעה בשימוע. הוא זעם על הפרקליטות והניח שעורכי הדין מטעמה כבר קבעו את דעתם בעניינו. מבחינה מקצועית הוא חשש שבאמצעות השימוע תגלה הפרקליטות את קווי ההגנה שלו ותוכל להתכונן למשפט מבעוד מועד. סניגוריו ובהם דן שינמן, דוד ליבאי, נבות תל־צור, ירון קוסטליץ ואיריס ניב־סבאג לחצו על וינרוט להופיע לשימוע וסברו שיש סיכויים גבוהים להדיחו בו את הגשת כתב האישום נגדו.

כתוצאה מהשימוע הוסרו שתי עבירות של סיוע למרמה והפרת אמונים שיוחסו לוינרוט. ובכל זאת, מבחינתה של ניב־סבאג (38), שהפכה לסניגורית הדומיננטית ביותר של וינרוט ככל שנמשך ההליך המשפטי - ההודעה של הפרקליטות על הגשת כתב האישום לאחר השימוע היתה הנקודה המרה ביותר בניהול התיק: "אז הבנו שבעצם נצטרך לנהל משפט קשה ומורכב מאוד, ובכל מקרה יעקב יצטרך לשלם מחיר כבד. ידענו שאנחנו רק בתחילת הדרך ולאחר מלחמה קשה מול הפרקליטות הבנו שעכשיו בעצם המאבק רק מתחיל. לאורך כל הדרך האמנו בקו ההגנה שלנו ובכך שנזכה בתיק, אבל תוצאת המשפט אף פעם לא מונחת בכיסו של אף אחד".

ואולם האירוע הזה הוא רק בגדר זיכרון רחוק. השבוע, לאחר שהלקוח שלה זוכה, ניב־סבאג נראית מחויכת.

"אין כמו הרגע שבו השופט מודיע שהלקוח זכאי. בשביל הרגע הזה שווה כל העבודה הקשה", היא אומרת בראיון ל־TheMarker יומיים לאחר ששופט בית המשפט המחוזי בתל אביב, גלעד נויטל, זיכה את וינרוט מאישומים של קבלת שוחד והלבנת הון - ופסק כי הפרקליטות לא הצליחה לשכנע את בית המשפט מעל לספק סביר שהתקיימה מערכת יחסים מושחתת בין וינרוט לבין ויטה.

איך הגנתם?

"בחיבוק ובדמעה. כל עובדי המשרד היו שותפים לשמחה הגדולה והיתה התרגשות רבה".

איך וינרוט יחגוג?

"אני לא חושבת שהוא איש של מסיבות. הוא איש משפחה וארם פשוט בהליכותיו. העיקר זו השמחה שבלב. הוא גם אמר שנחגוג כולנו יחד בארוחה בתום שנת האבל על אביו".

את לא מוטרדת מהביקורת הקשה שלפיה הדבר עלול להשחית את המערכת? עלולה להתפתח נורמה שלפיה עובדי ציבור ישלמו שכר טרחה מופחת לעורכי דין שמייצגים אותם - אבל מייצגים גם אנשי עסקים בכירים, שלהם אינטרסים מול אותם עובדי ציבור.

"זו סוגיה קשה משום שגם עובדי ציבור שמסתבכים ראויים להגנה טובה. הפתרון הזה, שהם מקבלים את השירות בשכר התואם את יכולתם הכלכלית, זו גישה נכונה. בדרך כלל עורכי דין שעוסקים בפלילים לא זקוקים לסיוע מאותם פקידים ולכן אין כאן בעיה אמיתית נרחבת. יכולים להתעורר מקרים ספציפיים שבהם יש בעיה, אבל לא צריך בגללם לשלול מעובדי הציבור הגנה נאותה. כיום המדינה נותנת סיוע כספי במקרים כאלה אבל גם הוא מאוד מצומצם. צריך להיזהר מהבון טון הזה ש'כולם מושחתים' והכל זה 'הונ־שלטון'. כולנו רוצים למנוע שחיתות אבל אם משתעבדים לסיסמאות זה יהרוס את מרקם הצדק והחופש במדינה דמוקרטית".

"הוא בכל זאת ג'ינג'י"

מבחינתה של ניב־סבאג, הבחירה של וינרוט במשרד שבו היא שותפה, שינמן־נגב־ניב, לייצג אותו היתה המחמאה המקצועית הגדולה ביותר שיכלה לבקש, אך היתה בכך גם אחריות רבה. "מערכת היחסים מול עורך דין בשיעור קומה כזה היא מורכבת", אומרת סבאג ומסבירה: "הוא דעתן ויש לו עמדה מקצועית משלו. הקושי הוא איך מתחשבת במה שהוא אומר ומעבירה את זה דרך המסננת שלי, כמי שצריכה לשמור על אובייקטיביות ושיקול דעת שונים משלו. מי שצריך לנהל את הצד המקצועי זה עורך הדין המייצג ולא הלקוח שהוא עורך דין. הצלחנו למצוא סינתזה נכונה בין כל הדברים הללו. מה שתרם לכך זה לא רק וינרוט עצמו, אלא צוות שלם מהמשרד שלו שעבד מולנו. שילוב הכוחות פה היה חוויה מרגשת בפני עצמה. הרגשתי פרגון גדול מצדו על העבודה הקשה שהושקעה בתיק וזה נתן לי הרבה דלק".

היו רגעים שנדרשת להגיד לו "עד כאן - אני מייצגת אותך וחושבת שזה לא נכון לפעול בדרך שאתה מציע"?

"ליעקב היתה את היכולת המרשימה להסתכל על העניין גם כלקוח וגם כעו"ד, והיתה לו מעורבות רבה. עם זאת, היה לו חשוב לשמוע את הדעות השונות של כולנו והוא ידע לקבל את המרות המקצועית. בחלק הזה היתה השפעה להערכה הרבה שהוא רוחש לרן שינמן, לדור ליבאי, לנבות תל־צור לנויית נגב. היתה השפעה לכך שהוא ידע שאני מחוייבת לעניין שלו, שנעשית עבורה יסודית ומסורה והוא סמך עלי ועל שיקול דעתי. היו נקודות זמן שהיתה מחלוקת, היו בינינו גם ויכוחים סוערים כמו שתמיד יש בינינו לבין לקוחותינו, ובסופו של דבר הגענו לעמדה שהיתה מוסכמת על כולם. אני מעדיפה לא להיכנס לפרטים בעניין הזה".

משפטו של וינרוט היה כרוך בשיתוף פעולה מורכב בין ארבעה ממשרדי עורכי הדין הטובים במדינה והצריך עבורת צוות חוצת משרדים ואגו. במשרד וינרוט עסקו בתיק ארבעה עורכי דין וראשם עורד גזית. במשרד ליבאי־מן, עסקו בכך פרופ' דוד ליבאי ובתו, דפנה. במשרד כספי ושות' עסק בכך נבות תל־צור ובמשרד שינמן־נגב־ניב, שהיה אחראי לרכז את עבורת הצוות, עסקו בכך שלושת השותפים הבכירים וכן עו"ד רונן מנשה. המשרדים חילקו ביניהם את חקירותיהם של 56 העדים שהופיעו במשפט.

ניב־סבאג חקרה את מרבית העדים וטענה בשלב הסיכומים בעל פה שנמשך ימים ארוכים. סגנון חקירתה שונה מאוד מסגנון התנהלותה מחוץ לאולם הדיונים. בבית המשפט היא הרבתה להרים את קולה, להקשות על העדים ולתמוה על תשובותיהם בנימה סרקסטית ובטונים גבוהים.

אלא שהלקוח וינרוט זימן לסניגוריו לא מעט אתגרים גם מעבר לתחום המקצועי הטהור. הדיונים במשפט התאפיינו בשרשרת התנגחויות אישיות בינו לבין התובעת מהפרקליטות, עו"ד שרון כהנא - הקרובה בגילה לניב־סבאג. "את מרעילה את האווירה בבית המשפט", סנט בה פעם; "אל תצקצקי כשאני מדבר", נזף בפעם אחרת. במקרה אחר, לאחר שכהנא טענה שהוא משתמש בלשון גבוהה ובמונחים בלועזית כדי שאנשים לא יבינו אותו בחקיתותיו במשטרה, ענה לה וינרוט: "אני מקווה שאת מבינה את הביטויים האלה". כהנא: "פתחתי מילון כשלא הבנתי". וינרוט: "אני מקווה שאחריי שפתחת מילון הצלחת להבין". ואלה רק כמה מהרוגמאות להתכתשויות התכופות.

המצב החמיר כשבאחד הדיונים ביקשה עו"ד כהנא את התערבותו של בית המשפט לאחר שוינרוט אמר לה: "כשתחטפי ממני, אל תיילל". וויטל הבהיר כי הביטוי אינו נושא חן בעיניו והפציר בוינרוט להתנצל. וינרוט פלט באופן לא אלגנטי: "אני מתנצל, אני מתנצל. היא אף פעם לא מתנצלת".

ההתנגחויות האלה מול כהנא הביכו אותך?

"הרגשתי שכאשר הוא עמד על דוכן העדים הוא דיבר בהתרגשות ובצורה אמוציונלית ונתן ביטוי לתחושות הקשות שיש לו. הוא דיבר מדם לבו, לא כעו"ד אלא כאדם שמרגיש שמראשם על לא עוול בכפו. הוא גם בכל זאת ג'ינג', הוא ממהר להתרתח וגם ממהר להירגע. אני יודעת שלפעמים הוא נתן תשובות ספונטניות וגועמות שלא נשמעו מנומסות, ולעתים היו פוגעניות, והוא גם התנצל על כך אבל צריך להבין ללבו של אדם במצב כזה. הבנתי ללבו שהוא מרגיש פגוע ונרדף לשווא, ושמחתי שהוא מיהר להתנצל.

"האופי שלי שונה מהאופי של יעקב. אבל השבתי הרבה פעמים על איך מרגיש אדם כמוהו במצב כזה. המחשבה הזו עוררה בי חלחלה והגרילה את המטיוציה לעזור לו ולהזדהות אתו. העובדה שאתה עורך דין רב ניסיון בתחום הפלילים שנחקר היא גם יתרון וגם קושי. זה שאתה יודע מה ההשלכות זה מסייע אך עלול גם להכשיל אותך, בכך שתענה תשובות שיראו מניפולטיביות ולא תשובות ישירות, עובדתיות. קשה לאיש מקצוע להשתחרר מתפקיד של מייצג, גם כשהוא מדבר על עצמו. בסך הכל אני חושבת שיעקב עמד בחקירה יפה, ענה תשובות מלאות, בסיטואציה קשה נפשית וצ'ברורית, ופרש את העובדות באופן כזה שהיה בהן כדי לשכנע בחפותו".

תשובות מפולפלות של נאשם שהוא עורך דין ממיעות לו?

"אם את מתכוונת לכך שתשובות מפולפלות אינן עונות תשובה ישירה ופשוטה לשאלה ישירה ופשוטה, ומסבכות באופן מלאכותי את התשובה - אז ברור שזה פוגע. אם המובן של פלפול הוא נגיעה בניואנסים דקים שחיוניים לנושא הנדון - אז זה מסייע".

"היקף החסדים מפתיע"

בעקבות הזיכוי הוטחה בפרקליטות מיסוי וכלכלה ביקורת נוקבת על ההחלטה להעמיד לדין את וינרוט בעבירת שוחד אף שמארג הראיות לא היה חזק במיוחד. זיכויו של וינרוט מצטרף לשרשרת זיכויים של נאשמים בעבירות ניירות ערך שהועמדו לדין על ידי פרקליטות זו.

"יש ויכוח ציבורי גדול אם הפרקליטות צריכה להגיש כתבי אישום גם במקרים שאינם מובהקים או שמא הפרקליטות צריכה להתרכז רק במקרים שחורים משחור", אומרת ניב־סבאג. "אני גורסת שאסור לפתוח בהליך אלא רק כשהאשמות והראיות ברורות וחדות. עצם הגשת כתב אישום, וכל הליך המשפט, הם דברים משמעותיים מאוד והרי אסון מבחינת הנאשם, ולכן זה מחזק את דעתי. במקביל, אני חושבת שצריך להרחיב את השימוש בכלים אלטרנטיביים כמו דין משמעתי, אכיפה מינהלית וכדומה במקרים שאינם מצדיקים העמדה לדין פלילי".

בשונה מסניגורים רבים, לניב־סבאג יש לא מעט רגעי סיפוק מקצועי ששווים את העבודה הקשה. בשנים האחרונות ייצג משרד שינמן־נגב־ניב בין היתר את חיים רמון שהורשע במעשה מגונה אך נקבע שבמעשיו לא רבק קלון, ובכך נסללה דרכו חזרה לזירה פוליטית; את שמואל דנקנר שזוכה מקרטל הגז; את יצחק גרוסמן שזוכה בשימוש במידע פנים בחברת הנדל"ן קרדן; ואת גד זאבי שזוכה מעבירה של עסקת בעלי עניין במלם מערכות.

מה הכוח בהשגת שרשרת הזיכויים?

"האידיאולוגיה של המשרד היא התעמקות בראיות, בספיר שהן מספרות, ובפרטים בצורה רחבה ויסודית ביותר שניתן. אנחנו משתדלים בהילחם בצורה עניינית על השאלות החשובות והמרכזיות. בצד החתירה לאמיתות, אמינות ושוב אמינות. זה מבחינתנו שם המשחק".

מהדברים האלה אפשר אולי לנסות להבין כיצד מתכוון המשרד לנסות להשיג זיכוי עבור לקוח נוסף - ראש הממשלה לשעבר, אהוד אולמרט, המיוצג במשרד בפרשת ראשונטורס.

מה מצבכם בתיק אולמרט? גם שם קו ההגנה חזק יחסית?

"שותפתי, נוית נגב, יחד עם גל הררי גולדמן ממשרדנו מייצגות את אהוד אולמרט בפרשת ראשונטורס. הן לקחו על עצמן אתגר מקצועי משמעותי בזמן קצר והן עושות עבודה פרטנית ומעמיקה מאוד. מכיוון שהתיק תלוי ועומד אני חושבת שלא נכון לומר מעבר לכך"

כשניב־סבאג מתבקשת לתאר את הרגעים הקשים ביותר שעברו על הלקוח שלה במהלך המשפט היא לא מהססת: "הכי קשה היה לו שניסו להפוך התנהגות טבעית שלו, מתן סיוע לנוקקים, לעניין פלילי ושחור. גם היה לו מאוד קשה כשהיה צריך לעמוד ולתת עדות כשהוא חשוף לציבור כולו וכשדברים שאמר התפרסמו מיד בתקשורת. הוא היה צריך לדבר על יחסים עם לקוחות, על הסדים שעשה, על יחסים עם שותפיו, על עניינים כספיים פנימיים במשרד. הוא עמד בכך ונתן עדות כנה, מלאה ומרגשת".

המשרד שלכם מייצג לקוחות בתיקי פרי־בונו?

"כן, מדי פעם. אבל אף משרד לא מתקרב לרמה של משרד וינרוט. לנו עצמנו זו היתה הפתעה. לראות את ההיקף העצום של החסדים. זה דבר ידוע ומוכר בשוק - ועדיין ההיקף היה מפתיע".

עשיתם לוינרוט הנחה בשכר הטרחה מכיוון שהוא קולגה?

"לנושא שכר הטרחה אני מבקשת לא להתייחס".

איריס ניב־סבאג

שותפה במשרד עורכי הדין שינמן־נגב־ניב **גיל:** 38 **השכלה:** תואר ראשון במשפטים באוניברסיטה העברית **מגורים:** רמת גן **מצב משפחתי:** נשואה + 3 **עוד משהו:** חזרה שבועיים לאחר הלידה כדי להמשיך להשתתף בדיונים במשפט וינרוט

"חשבתי הרבה פעמים על ההרגשה של אדם כמו וינרוט במצב כזה. המחשבה הזו עוררה בי חלחלה והגדילה את המוטיוציה לעזור לו ולהזדהות אתו"

סגנון חקירתה של ניב־סבאג שונה מתנהלותה מחוץ לאולם הדיונים. היא הרבתה להרים את קולה, להקשות על העדים ולתמוה על תשובותיהם בנימה סרקסטית

יעקב וינרוט. מהמר להתרתח וממהר להירגע

משפט וינרוט - שלב הסיכומים

משך המשפט	עדים	סיכומי התביעה	סיכומי ההגנה	מוצגים	הפרוטוקול
20 חודשים	56	497 עמודים	450 עמודים	600	6,538 עמודים